

generale synode ter tafel zijn gekomen, spreekt de synode van Sneek haar leedwezen uit over het feit, dat er geen genoegzaam gevolg is gegeven aan bovengenoemde wensch van de vorige synode, doch dat de polemieken weldra in ongetemperden vorm opnieuw zijn begonnen.

Niet alleen onderscheidene hooggeschatte broeders werden in deze polemieken betrokken, maar ook de generale synode zelf. Daarom heeft de synode van Sneek er mede haar afkeuring over uitgesproken, dat over de generale synode van Amsterdam somtijds geschreven is op een wijze, waardoor het vertrouwen in deze meerdere vergadering der kerken moest worden geschaad, en tot het trekken van onjuiste conclusies aanleiding werd gegeven.

Waar nu de synode enerzijds overtuigd is van den gezegenen invloed, dien de kerkelijke pers door voorlichting, leiding, opwekking en vermanen kan uitoefenen op het kerkelijk leven in het algemeen, en op het geloofsleven der leden in het bijzonder, merkt zij met te grooter zorg en bekommernis de verkeerde uitwerking op van publicaties, polemieken en critieken, die aan de bovengenoemde eischen niet voldoen.

De gevaren, die ons kerkelijk leven daardoor bedreigen, mogen niet onderschat worden.

Wanneer lezers zich met een sterk onrustgevoel, zelfs met droefheid en bezorgdheid afkeeren van dergelijk geschied, doch anderen het daarvoor opnemen, zouden er tegenstellingen geschapen kunnen worden, soms zelfs partijgroeperingen gevormd, waardoor opbouwende arbeid met onvruchtbaarheid zou geslagen worden, en de eenheid zou verbroken worden, terwijl achterdocht en wantrouwen werden gevoeld.

Hoe verderfelijk moet in het bijzonder de invloed van dit alles zijn op het ontvankelijk en gevoelig gemoed der jongeren onder ons, en op allen, wier oordeel nog niet voldoende is gerijpt.

Maar bovenal, hier wordt gezondigd tegen de duidelijke geboden onzes Gods; de Geest des Heeren wordt bedroefd, en er zou, als wij in dit kwaad gingen berusten, een ban in het leger kunnen komen.

De synode richt haar blik volstrekt niet naar ééne zijde, daar zij overtuigd is dat het bedoelde euvel zich bij meerdere tegelijk openbaart, zij 't al in verschillende graad.

Een beroep op de goede trouw en den ijver, op de achtbaarheid en vroomheid der schrijvers mag hier niet gelden, daar gelet dient te worden op de uitwerking die hun woorden op de lezers moet hebben, en waardoor zij mede verantwoordelijk zijn.

Nu is het allerminst de bedoeling der synode elke vrijmoedige critiek of polemiek een domper op te willen zetten, noch tracht zij de vrije uiting van persoonlijke inzichten of het aanvoeren van gegronde bezwaren aan banden te leggen, maar zij wenscht dat men zich voege naar de Schriftuurlijke regelen, waarop de synode van Amsterdam reeds wees.

Daarom roept de synode onze kerken en al haar leden met sterken nadruk op om van nu voortaan het bedoelde kwaad niet inspanning van alle krachten te bestrijden, opdat allen die de pen voeren en voorlichting in de pers geven, in zelfucht goede voorbeelden der kade mogen zijn.

Voorts dringt zij er bij alle broeders en zusters in onze kerken op aan, om op bovengenoemde gevaren nauwkeurig acht te geven, en deze, zoo ze zich opnieuw zouden voordoen, door persoonlijke invloed en door alle voegzame middelen te helpen bestrijden.

Moge een geest van oprechten broederzin in onze kerken krachtig doorwerken, en ga daartoe onze voortdurende smeking op tot den God aller genade, voor Wiens aangezicht wij ons in gemeenschappelijk schuldgevoel moeten veroortmoedigen.

Dan zal ons tevens helder voor oogen staan onze dure roeping om samen in één leger te strijden voor de waarheid, en tegen de vijanden der gemeente van Christus, waardoor de eisch der broederlijke eenheid in het zoeken van het heil der kerk te ernstiger naar voren komt. Moge de een den ander uitnemender achten dan zichzelf, en daarvan ook in zijn pers-aanblik blijf geve.

Zij het onze innige bede, dat het liefdevuur niet wordt gedoofd, en zonen van hetzelfde huis ook als broeders samenwonen.

Dan kunnen vrede en aangename rust onze kerken verblijden; nijd of twist zal haar niet verdoelen, maar wij zullen gezamenlijk onze roeping betrachten: „blijt om den vrede van Jeruzalem“.

Daartoe beveelt de synode alle kerken en hare leden Gods en den Woorden Zijner genade.

Namens de synode voornoemd:

Ds J. L. SCHOUTEN, praeses.
Ds F. C. MEIJSTER, assessor.
Dr G. KEIZER, 1ste scriba.
Dr J. THIJSS, 2de scriba.

Ook thans is men, misschien ook wel om het late uur, getrouwd gebleven aan het destijds aanvaarde voorstel van prof. Ridderbos, om n.l. niet in breede discussie te treden. Wel heeft prof. Greijdanus in het kort twee momenten onder de aandacht gebracht:

a. dat hij, evenals ter synode van 1936, toen voor het eerst over deze aangelegenheid gesproken werd, nog steeds van oordeel was, dat behalve de eisch om te staan naar den onderling vrede, ook de eisch tot het dienen van de waarheid diende te worden geëerbiedigd;

b. dat op één punt het voorgestelde herderlijke schrijven van het algemeene naar het bijzondere overstapte, n.l. waar gesproken wordt over critiek, uitgebracht op de Amsterdamsche synode. Naar prof. Greijdanus' oordeel zou men dan dienen aan te geven, welke bepaalde kritiek op deze synode bedoeld was, en wat daarin onbillijk zou zijn geweest.

Ter vergadering gingen hier en daar stemmen op van instemming met het laatste punt, maar tot een discussie daarover kwam het verder niet. Wat het eerste punt betreft, wees de assessor er op, dat er toch uitdrukkelijk uitgesproken was, dat het „allerminst de bedoeling der synode“ was, „elke vrijmoedige critiek of polemiek een domper op te (willen) zetten“, en dat zij evenmin trachtte, „de vrije uiting van persoonlijke inzichten of het aanvoeren van gegronde bezwaren aan banden te leggen“.

Inderdaad, nu dat in het stuk stond, kon men het als uitdrukking van het algemeen gevoelen verder wel aanvaarden. Had dat element ontbroken, het zou zeker bestrijding hebben ontmoet, want daarin ligt voor ons besef de hoofdzak. Het zou trouwens ook de bevoegdheid van welk kerkelijk lichaam ook te buiten gaan, indien men het vrije woord, dat wegneming van onjuiste en wortelschietende denkbeelden bedoelt, en daarvoor gronden aanbrengt, die ieder toetsen kan, te verbieden. En dat niet alleen: het zou niet slechts de bevoegdheid der kerkelijke vergaderingen te buiten gaan, doch ook

tegen de roeping der kerk rechtstreeks ingaan. De strijd voor de waarheid dient de kerk ter harte te gaan.

Afgedacht dan ook van de waarde van tot het algemeene zich beperkende uitspraken, afgezien ook van haar praktisch effect — de praeses der synode schreef reeds vóór de vergadering, te dien aanzien acceptisch gestemd te zijn — kunnen ook wij den inhoud van het stuk aanvaarden. Wij hebben meer dan eens den vinger bij concrete punten gelegd en met name ten aanzien van enkele penvoerders in bepaalde uittalingen het indienen van bezwaren nutteloos geacht, wijl een enkele opmerking beneden peil was. Laat ons hopen, dat de strijd voor de waarheid met aanwijzing van de gronden, die men ter zake dienende acht, overeenkomstig den goeden regel zal verder gaan, en dat noch de valsche beweging, noch de valsche inertie (bewegingstraagheid) van het vleesch ons parten spele. Dan verwachten we voor onze kerken, die aan het onder de oogen zien van ingebrachte bedenkingen in confessioneel opzicht, voorloopig zich nog niet mogen onttrekken, goede vrucht ook van deze herinnering aan wat onder ons communis opinio is.

K. S.

MISVERSTAND.

In ons nummer van 12 Jan. j.l. schreven we, naar aanleiding van een bewering van het „Jongelingsblad“, dat de classis Drachten — in de bekende kwestie — kerkrechtelijk onjuist gehandeld heeft, en dat ik „ook uit de kringen der bondsleiding dit ronduit had hooren verklaren“.

Dat was 12 Jan.

Op 12 April sprak ik den bondsvoorzitter, die de vrees uitte, dat men zou gaan denken, dat hier door mij geput zou zijn uit particuliere mededeelingen, in mijn tegenwoordigheid door hem gedaan in besloten kring.

De voorzitter van den bond had niet tot 12 April behoeven te wachten, om mij dit te zeggen. Want natuurlijk is er van een putten uit dergelijke gesprekken geen sprake geweest.

Men behoeft dus noch den bondsvoorzitter, noch mij te verwijten, dat we ons boekje te buiten zijn gegaan.

Overigens moet me nog iets van het hart. In dezelfde week, waarin ik het bovengemelde schreef, heeft de bondsvoorzitter, schrijvende in „De Standaard“, beweerd, dat in de geschiedenis van ons blad, ook wat aangaat de laatste redactiewijziging, „paleisrevoluties“ zouden zijn opgetreden. Ik heb mijn bezwaar daartegen niet particulier op 12 April, maar publiek in ons nummer van 19 Jan. bekend gemaakt. Mijn bezwaar was: a. dat de schrijver in „De Standaard“ hier moest geput hebben uit particuliere, en dan eenzijdige „informaties“; want over de geschiedenis der laatste en voorlaatste redactiewijziging is, niet op mijn verzoek, nimmer iets publiek gemaakt van officiële zijde. De schrijver — prof. Dijk — moet dus gesteund hebben op wat hem in particulier gesprek was meegedeeld. Bovendien: b. het bericht was onwaar; paleisrevoluties zijn er niet geweest.

We hebben zoodra prof. Dijk zich rechtstreeks tot ons wendde, het misverstand dadelijk weggenomen; we hopen, dat hij het nu eindelijk ook eens doet, en ons antwoord geeft op wat we 19 Jan. opmerkten aan zijn adres. Anders zou hij de gelegenheid tot verder broederlijk persverkeer bemoeilijken.

We zullen alsnog uitzien. Ik kan nog opmerken, dat mijn stukje over die „paleisrevoluties“ door mij geplaatst is, ná dat ik uitdrukkelijk van onzen uitgever, die heel de historie heeft meegemaakt, bewijzing en medewerking had verzocht en verkregen. Als prof. Dijk mij zonder antwoord laat, dan laat hij den Heer L. Smit, Firma Oosterbaan & Le Cointre, eveneens zonder antwoord. Diens weg was inzake de redactiewijziging even eerlijk als de mijne, naar ik meen.

K. S.

DE GEZINNEN VAN ONZE GEMOBILISEERDEN.

Eén onzer lezers, gemobiliseerd, schrijft aan onze redactie het volgende:

Sinds den aanvang der mobilisatie, en buiten dien de maanden April, Mei en Juni 1939, ben ik onder de wapenen.

Het vaderland riep, en vroeg een zwaar offer, dat ik met liefde bracht.

Thuis liet ik achter een liefhebbende vrouw en drie kleine kinderen. Wie zou haar, die gansch geen familie in de omgeving heeft, met raad en daad ter zijde staan, haar de in deze dagen zoo noodige geestelijke en morele steun geven? En wie zou haar de toch ook noodige afleiding bezorgen?

Het spreekt vanzelf, dat mijn gedachten gingen naar den kring der broeders en zusters der Kerk. Die zouden dat, uit kracht der Christelijke naastenliefde, wel doen.

Hoezeer ben ik hierin teleurgesteld.

Al de maanden die ik nu weg ben, ver van huis, is mijn echtgenoot alleen geweest. Van dag tot dag, avond aan avond. Nimmer bezocht men haar.

Ja, eenmaal, op een Vrijdagavond te 9.30 uur, onaangekondigd kwamen twee ouderlingen op huisbezoek. Natuurlijk werden ze niet ontvangen en kwamen sindsdien niet meer terug.

Al die maanden kon mijn echtgenoot nimmer ter kerke. (In dezen tijd!)

Men heeft mijn gezin eenvoudig aan zijn lot overgelaten, zonder belangstelling of liefdevolle zorg.

Ziet ge, dit stemt mij bitter.

Dat ik U dit schrijf heeft het volgende doel.

Ik weet, dat mijn geval niet op zichzelf staat.

Dat is erg.

Men hoort en leest op allerlei wijze over geestelijke en andere zorg voor de gemobiliseerden.

Dit is noodig en nuttig.

Maar dit gedaan zijnde, dient men dit te bedenken.

De gemobiliseerden hebben voor het meereendeel hun gezinnen moeten achterlaten.

En daar zijn hun gedachten en zorgen.

Ik red me wel. Maar mijn gezin? Wat men aan mijn gezin doet, geestelijk en moreel, doet men aan mij. En heeft voor mij veel meer waarde, dan vele der andere, goed bedoelde, zaken voor mij gedaan.

Daarom vraag ik U dit.

Zoudt U in een uwer nummers nog eens willen wijze op deze dingen? Op de zorg voor de gemobiliseerde „gezinnen“. Vooral voor de zusters der gemeenten, en oudere meisjes ligt hier een taak der Christelijke naastenliefde.

Onder „zorg“ dus te verstaan: geestelijke en morele steun, afleiding der hulmoeders die niet weg kunnen.

Ja en ook bij ziekte — moeilijke kinderen, die het vaderlijk gezag missen — booschappen doen en boven alles de kerkgang.

Opdat de Geref. huisvaders, opgeroepen voor ons aller land in werkelijkheid hun gezinnen, naar den mensch, veilig weten te midden der gemeente!

Vooral van hen, die hun vaders niet behoeften te missen!

Tot zoover de briefschrijver.

Natuurlijk kunnen we in geen enkel opzicht ons een oordeel aanmatigen over wat volgens schrijver al of niet geschied is van de zijde der plaatselijke kerk. Vermoedelijk hebben de ouderlingen, die om half tien kwamen, al een zwaren avond achter den rug gehad; er wordt van hen in bijna alle plaatsen ontzaglijk veel gevraagd. Was het verantwoord, hen niet te ontvangen? Het „natuurlijk“ in den brief kan ik niet onderschrijven.

Ons daarom strikt beperkende tot den algemeenen kant van het vraagstuk, ondersteunen we graag den wensch van onzen correspondent, dat men zooveel mogelijk het leed gemeenschappelijk drage. Het is waar: niet alleen de gemobiliseerden, doch niet het minst ook hun gezinnen lijden onder den druk van dezen tijd.

K. S.

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Zóó komt het.

Boven mijn vorig artikelje schreef ik: „Hoe komt dat toch?“

Het vervolg hierop heet: „Zóó komt het“.

Dit stukje wordt mij in de pen gegeven door een brief van een gemobiliseerde, een zakenman, die gelukkig getrouwd is, lieve kinderen heeft en een mooi bedrijf.

Zijn schrijven heeft mij diep ontroerd.

Het heeft mij doen gevoelen, dat ik, die zelf buiten de mobilisatie sta, wel gemakkelijk kan oordeelen.

Indien ik, door den indruk te wekken, dat ik hun moeiten te licht acht, velen van onze mannen en vrouwen pijn heb gedaan, wil ik hun gaarne vragen om vergeving.

Is niet geweest in hoogheid des harten, dat ik geschreven heb zooals ik schreef; ik weet te goed, dat ik, persoonlijk, niet beter ben van nature dan zij, die daar in de mobilisatie tot zoo'n zondig leven komen.

Wat mij uit het genoemde schrijven vooral duidelijk is geworden, is dit.

De mobilisatie-omstandigheden slaan onze mannen en jongens los van het gewone leven en daarmee van de belangstelling in de dingen, die hen anders interesseerden.

Naarmate de mobilisatie intenser is, zooals in dagen van acuut gevaar, is dat ongeïnteresseerd zijn voor het gewone leven sterker.

Daardoor wordt het leven in zekeren zin „leeg“; de kanalen, waaruit het anders gevuld werd, zijn verstopt.

Zóó wordt het gevaar ontzaglijk groot, dat men zijn leven gaat vullen met die dingen, waarin ook zijn omgeving het zoekt, dat wil dan, in vele gevallen, zeggen: „in de zonde“.

Ja, dat begrijp ik. Zelfs bij ons, die zooveel verder van de dingen afstaan dan de gemobiliseerden, kunnen de gebeurtenissen op het wereldtooneel voor een oogenblik elke andere belangstelling doen verdwijnen. Daardoor wordt de poort opengezet voor invloeden, waarvoor wij anders immuun waren; en als dan de omgeving zwaar met zonde is bezwangerd, hoe licht legt dan die zonde beslag op ons.

Nog eens, ik begrijp dat, en meer nog dan te voren zal ik daardoor mij hoeden voor een oordeelen en veroordeelen uit de hoogte.

Alleen, daarmee wordt de zonde niet goed.

Ook

maal se

Dat e

spoedig

dingen,

toch hi

niet wa

die het

Het v

krachte

krachte

maar h

diende,

zaken i

dat zij

dan zo

herneem

De o

zullen v

zien, da

druk m

zijn, zo

maar d

zullen,

niet los

En d

oversta

't feit, o

leven t

van der

En n

van der

Daar

Laat

genade,

Maar

zonde l

gemeen

Daarv

ontschu

Voor

gaan ni

ze niet

moeten

Ik ge

strecken,

Maar

absolu

Maar

Hierv

ook toe

verkeer

Daar

Deze

mee hij

dingen,

werd.

Hij vi

de moe

Het li

Men l

praten,

Maar

zelschap

door hi

streeld

Zoo i

gekwee

eigenlijk

Daar

daaraan

nood n

Het is

wij zond

Ik be

schen in

te groot

heid van

zichzelf

zoo mo

moet o

Wie

houden,

Hier

Laten

toe zoud

dingen

kriften,

om gaat

Laten

toch eig

leven re

komt o

een and

Het te

rein, m

als b.v.

en dood

„Men

moeten

niet, da

daar de

Een

kwaad i

anders,

spelletje

„Hoe

bespree

van de